

Engi Georgina

∴ Szabadkai Népszínház
∴ engigina@gmail.com

A LEGMÉRVAÓBB KRITIKUS

A szabadkai Népszínház Magyar Társulatának 2011/2012-es évadban
színre vitt előadásai a közönség szemével

The Most Competent Critic

The plays of the Subotica National Theatre’s Hungarian Company
staged in 2011/12 as seen by the audience

A dolgozat a szabadkai Népszínház Magyar Társulatának 2011/2012. évi előadásait vizsgálja. Elsősorban a közönség véleményére voltunk kíváncsiak, s kérdőíveket állítottunk össze. A kérdőívet 306 néző töltötte ki, előadásonként változó számmal. Írásom elején összegzem a 2011/2012-es évadot, majd a nézők véleményét, észrevételeit is közlöm előadásonként. Végezetül megállapítom, hogy összességében a szabadkai Népszínház sikeres évadot tudhat maga mögött.

Kulcsszavak: Cseresznyéskert, Aska és a farkas, A csúnya, Virrasztók című előadások; közönségvélemény

BEVEZETŐ

Célunk az volt, hogy megismerjük a szabadkai Népszínház közönségének véleményét, pontosabban, hogy a 2011/2012-es évad bemutatói mennyire nyerték el a tetszésüket.

A kutatást kizárólag kérdőíves módszerrel végeztük el. Egy-egy ugyanezen évadban bemutatott előadás után kerültek szétosztásra a kitöltendő kérdőívek, és jóleső érzéssel szögezhetjük le, hogy a nézők készségesen álltak a rendelkezésünkre.

A véletlenszerűség biztosítja azt, hogy a válaszadókat reprezentatív mintának tekintjük, és a közönség szociológiai összetételére vonatkozó megállapításokat is tegyünk. Tizenhárom előadás után 306 kérdőívet töltött ki közönségünk. Erre a *Cseresznyéskert* című előadás után négy alkalommal került sor, ahol 69 kérdőívet töltöttek ki nézőink, az *Aska és a farkas* című előadás után három alkalommal, ebben az esetben 100 kérdőív került kitöltésre. *A csúnya* című előadás után szintén négy alkalommal volt lehetősége elmondani közönségünknek a véleményét, ez esetben 98 kitöltött kérdőívet kaptunk vissza, a *Virrasztók* című előadás

esetében pedig a kitöltésre csupán két alkalommal volt lehetőség, mivel ez az előadásunk volt az utolsó bemutató, és csak kétszer láthatta eddig a közönség, így csupán 39 kérdőívet sikerült kitöltetnünk. Ezek az előadások eltérő számú nézőt képesek befogadni, mivel némelyik esetében a színpadon foglal helyet a közönség. Ennek függvényében a következő férőhelyek mutathatók ki, illetve az évad során ennyien látták előadásainkat:

Előadások	Férőhely	Nézők száma az évad során
<i>Cseresznyés kert</i>	90	1028
<i>Aska és a farkas</i>	239	2406
<i>A csúnya</i>	241	868
<i>Virrasztók</i>	220	268

Ezen adatok alapján a megkérdezettek a teljes nézőszámhoz képest a következő százalékban mutathatók ki: *Cseresznyés kert* 6,7%, *Aska és a farkas* 4,19%, *A csúnya* 11,3% és *Virrasztók* 13,6%.

Természetesen mindezt nagyban meghatározza, hogy a *Cseresznyés kert*ből 15 előadást játszottak, ebből 2 vendégszínház volt, az *Aska és a farkas*ból 13 előadást, amiből 2 volt vendégszínház, *A csúnya*ból 7 előadást terveztünk bemutatni, viszont ebből 1 előadás betegség miatt elmaradt, a *Virrasztók*at pedig eddig kétszer láthatta közönségünk, valamint volt egy nyilvános főpróba és bemutató.

A 2011/2012-ES ÉVAD ÖSSZEZÁRÁSA

A szabadkai Népszínház Magyar Társulata a 2011/2012-es évadban négy új előadással örvendeztette meg közönségét.

Az évad első bemutatója Anton Pavlovics Csehov *Cseresznyés kert* című világhírű drámája volt Bérczes László magyarországi rendező elképzelésében, aki a társulattal immár második alkalommal dolgozott együtt. Elmondása szerint különösen aktuálisnak találta ezt az előadást a Népszínház életében, mivel abszolút párhuzamba állítható az épülő színház helyzete a cseresznyés kert életével. Azt gondolom, hogy e mű kapcsán a rendező és a sokak által fontosnak tartott Georges Banu *Színházunk, a Cseresznyés kert* című kötet egyik idézete beleillő ebbe a kontextusba: „Mit tehetünk, ha Ljubovhoz hasonlóan, aki azt mondja: »Az életnek nincs értelme a cseresznyés kert nélkül«, mi azt mondjuk: »Az életünknek nincs értelme a színház nélkül«?”

Erre a párhuzamra utal Jászay Tamás is a szabadkai *Cseresznyés kert*ről írt kritikájában: „A színház-cseresznyés kertet nem lehet tőlünk elvenni, mert ha másképp nem, hát emlékeinkben, gondolatainkban megmarad – érzélgősen úgy

folytatnánk, hogy örökre, valójában csupán hosszabb-rövidebb ideig. És bár jól tudjuk, hogy még a lexikonban is ott van és lesz a nyoma ennek a páratlan, különös fenoménnek, nincs már olyan távol az az idő, amikor a lexikont senki sem fogja kézbe venni. Mi meg – nem tehetünk róla – minden igyekezetünk ellenére egyre csak felejtünk, hogy aztán végül minket is elfelejtsenek, színházastul, cseresznyéskertestül.”

A második bemutató egy teljesen más műfajú előadás volt a színház életében. Ivo Andrić *Aska és a farkas* című ifjúsági darabja, amit rendezőnk, Hernyák György immáron másodszer rendezett meg. Az ősbemutatóra Békéscsabán került sor néhány évvel ezelőtt. Ezt az előadást családi darabnak is nevezhetjük, mivel az előadást élvezhetik a kisgyerekektől kezdve a felnőtt korosztályig mindannyian. A szórakozás mellett szinte minden korosztály felismerhet olyan helyzeteket, amelyek ismerősek lehetnek számukra a hétköznapi életből is.

A harmadik bemutató a kortárs német drámaíró, Marius von Mayenburg *A csúnya* című darabja volt Dömötör András rendezésében, aki szintén másodízben dolgozott a társulattal. Ez a sötét komédia is új szint hozott a társulat életébe. Szokatlan szövegfelépítés, szerepváltás és olykor hátborzongató jelenetek jellemzik, és igen sokat elárul a mai fogyasztói társadalmunkról, a 21. század emberéről.

A negyedik bemutató történelmi pillanat a színház életében, mivel a minden évben megrendezésre kerülő drámaíró verseny pályázatára beküldött művek közül elsőként került bemutatásra egy, nevezetesen Lénárd Róbert *Virrasztók* című munkája. Ismét Hernyák György dolgozott a társulattal a darab kivitelezésén. Ez a szöveg a létbizonytalanság, a menni vagy maradni kérdéskörét boncolgatja.

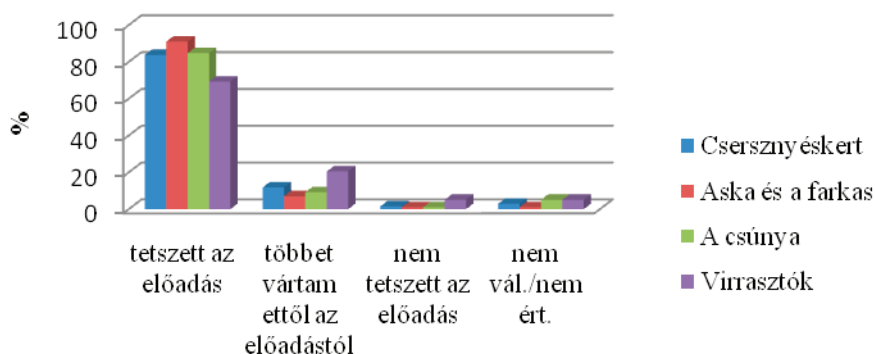
A KÉRDŐÍV EREDMÉNYEI

Az eredményeket százalékban fejeztük ki, majd oszlopos grafikonon is szemléltetjük az arányokat. Hipotézisként állítottuk fel, hogy az *Aska és a farkas* című előadásunk nyeri el leginkább a közönség tetszését.

Mi a véleménye az előadásról?

Előadás/ Válaszlehetőség	Tetszett az előadás	Többet vártam ettől az előadástól	Nem tetszett az előadás	Nem vál./ Nem ért.
<i>Cseresznyéskert</i>	83,8	11,8	1,5	2,9
<i>Aska és a farkas</i>	91	7	1	1
<i>A csúnya</i>	84,7	9,2	1	5,1
<i>Virrasztók</i>	69,3	20,5	5,1	5,1

Mi a véleménye az előadásról?

Válaszlehetőségek

A válaszok alapján minden előadás esetében a nézők lényeges többségének tetszettek az előadásaink. A *Virrasztók* és a *Csersznyéskert* esetében 20,5 és 11,8%-uk többet várt az előadástól, *A csúnya* című előadásnál 9,2%-uk, míg az *Aska és a farkas* című előadásnál 7%-uk jelölte meg ezt a válaszlehetőséget. Az első három darabnál csupán 1-2 személy nyilvánított negatív véleményt. A *Virrasztók* című előadás esetében pedig a válaszadók 5,1%-a fejezte ki nemtetszését.

Különbözőképpen indokolták adatközlőink a válaszaikat. Abban az esetben, ha lényegesen többen ugyanazt a szempontot jelölték meg, azt dőlt betűvel jelöljük. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a többi vélemény csak egy személytől hangozott el, de azokban az esetekben legfeljebb 2-3 személy indokolta így a választát.

Pozitív értékelésüket a következő szempontokkal magyarázták:

<i>Csersznyéskert</i>	<i>Aska és a farkas</i>
a mai napokban igen aktuális téma;	dinamikus, lendületes előadás;
változatos, színes, izgalmas előadás;	a színészi alakítások kiválóak;
a színészek előadasmódja kiváló;	nagyon tetszik az üzenete;
jó a darab hangulata, katartikus élményt nyújt;	színvonalas, szórakoztató;
formabontó a feldolgozás, modern értelmezés, ötletes megoldások találhatóak benne;	a díszlet igazán esztétikus;

drámai, de egyben szórakoztató előadás;	kiváló a tánc és az ének;
tökéletesen bemutatja a kort;	kiválóak a kosztümök;
az előadás vége felé a nézőknek fel kellett állniuk;	tetszett, mert motoroztak benne;
a díszlet és a keret kiemelkedő	sok érzelem van benne;
	eseménydús előadás;
	látványos
<i>A csúnya</i>	<i>Virrasztók</i>
érdekes a történet;	jó a szöveg és a nyelvezete;
a színészek remekül teljesítettek;	tükör a társadalom számára, önismeret, a mai világról/rólunk szól;
tanulságos a történet;	modern;
tükrözi a mai társadalmat, aktuális téma;	sokoldalúak a színészek;
szórakoztató;	érdekes a téma;
elgondolkodtató;	nem megszokott előadás;
olyat láttak nézőink, amit még eddig nem, újítás a színház részéről;	sokat elárul a mai fiatalok helyzetéről.
nagyon jó, ahogy önmagunk keresését megfogalmazza az előadás	

A negatív értékelések indoklása pedig a következő:

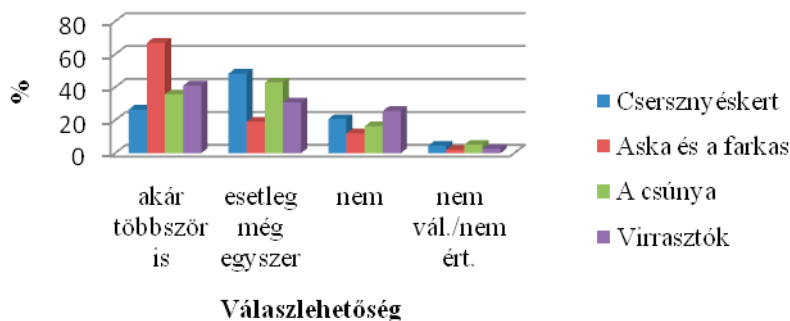
<i>Cseresznyéskert</i>	<i>Aska és a farkas</i>
hosszú;	nem tetszettek a dalszövegek;
vontatott, lassú, követhetetlen, rosszul hallható;	a végén hiányzik Aska haláltáncánál a katarzis
szétszórt az előadás;	
kényelmetlenek a székek;	
unalmas volt	
<i>A csúnya</i>	<i>Virrasztók</i>
több humort vártam;	unalmas volt;
voltak unalmas részek;	hosszú;
néha elveszik az ember a szerepek között;	túlzsúfolt, zavaros;

nehéz előadás; nem tetszik a sötét oldala	szétesett a darab; nem feledtetni a mindennapok bűjét, inkább rávilágít, hogy milyen nehéz sors is a miénk, amit így is tudunk
--	---

Megnézné-e még egyszer/többször ezt az előadást?

Előadás/ Válaszlehetőség	Akár többször is	Esetleg még egyszer	Nem	Nem vál./ Nem ért.
<i>Cseresznyés kert</i>	26,5	48,3	20,7	4,5
<i>Aska és a farkas</i>	67	19	12	2
<i>A csúnya</i>	35,7	42,9	16,3	5,1
<i>Virrasztók</i>	41	30,8	25,6	2,6

Megnézné-e még egyszer/többször ezt az előadást?

A válaszok igen megoszlanak előadásonként. A többség az *Aska és a farkas* című előadást nézné meg akár többször is, ezenkívül még a *Virrasztók* esetében van többségben azok száma, akik többször megnéznék az előadást. A *Cseresznyés kert* és *A csúnya* című előadás esetében a többség esetleg még egyszer nézné csak meg a darabot. Negatív választ pedig nagyobb arányban a *Virrasztók* (25%) és a *Cseresznyés kert* (20%) esetében jelölték meg adatközlőink.

Ha megnézzük az aránybeli különbségeket, akkor azt láthatjuk, hogy feltételezésünk beigazolódott, miszerint az *Aska és a farkas* című előadás nyerte el legtöbbször a közönség tetszését.

ÖSSZEGZÉS

Összességében szemlélve sikeres évadot zárt a szabadkai Népszínház a 2011/2012-es évadban. A közönségünk a kérdőív alapján többségében tetszését fejezte ki. Természetesen fontos figyelembe venni a negatív véleményeket is, és levonni a konzekvenciákat. A Népszínház a lehetőségekhez mérten igyekszik kielégíteni a nézők igényeit, változatos előadásokat bemutatni egy-egy évad során, hogy mindenki megtalálja a számára megfelelő műfajt, előadást.

IRODALOM

- BRESTYÁNSZKI BOROS Rozália 2005. *Decennium*. A szabadkai Népszínház Magyar Társulata 1995/1996–2004/2005. Újvidék
- BRESTYÁNSZKI BOROS Rozália 2009. *Színházi alapok amatőröknek*. Zenta
<http://www.szabadkaiszin haz.com/?p=30&id=100>
<http://www.revizoronline.com/article.php?id=3728>

The Most Competent Critic

The study analyzes the Subotica National Theatre's Hungarian Company staged in 2011/12. The research was primarily aimed at the opinion of the audience, and was conducted via a questionnaire. The questionnaire was filled in by 306 members of the audience, in different numbers by performance. The beginning of the paper summarizes the season of 2011/12, followed by the opinions and remarks of the audience of each play.

In the conclusion, the author states that on the whole, the Subotica National Theatre can pride itself on a successful season.

Keywords: plays: Cseresznyés kert (Cherry Orchard), Aska és a farkas (Aska and the Wolf), A csúnya (The Ugly One), Virrasztók, opinion of the audience

Beérkezés időpontja: 2012. 11. 24.

Közlésre elfogadva: 2013. 01. 14.